

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 21

гр. С., 18.06.2025 г.

ВОЕННО-АПЕЛАТИВЕН СЪД в закрито заседание на осемнадесети юни през две хиляди двадесет и пета година в следния състав:

Председател: полк. ПЕТЬО СЛ. ПЕТКОВ

Членове: подп. ВАСИЛ М. ПЕТКОВ
 лейт. РАДКА Д. ДРАЖЕВА

като разгледа докладваното от лейт. РАДКА Д. ДРАЖЕВА Въззивно частно наказателно дело № 20256000600018 по описа за 2025 година

Производството е образувано по частна жалба против определение, с което е оставена без уважение молба за присъждане на възнаграждение за осъществена безплатно адвокатска помощ и съдействие в наказателния процес.

С жалбата си, имаща характер на частна жалба, повереникът на частния обвинител изразява недоволство от определение № 12 от 13.05.2025 г. по НОХД № 96/2024 г. на Военен съд-П., с което е оставена без уважение молбата на адв.К. като повереник на частния обвинител гр.л.Г. Г. за присъждане на основание чл.38, ал.2 от Закона за адвокатурата в полза на адвокатско дружество „.....“ гр.С. сума в размер на 2 400 лв. представляваща адвокатски хонорар за оказана безплатна адвокатска помощ на частния обвинител по делото. Счита, че по делото са представени необходимите доказателства, дружеството е представлявало доверителя си и активно е участвало в производството посредством ангажиран за целта адвокат с подготовка в областта на наказателния процес. Моли въззивният съд да отмени първоинстанционното определение като уважи молбата и присъди възнаграждение за оказаната безплатна адвокатска помощ и съдействие.

По делото е депозирана писмена молба от защитника на подсъдимия с характер на отговор по частната жалба, в която е заявено, че частната жалба е неоснователна като съдът е сезиран с искане същата да се остави без уважение. Счита, че атакуваното определение е правилно и законосъобразно, тъй като не са налице законовите предпоставки за присъждане на възнаграждение в условията на чл.38, ал.1, т.2 от Закона за адвокатурата. Твърди се, че по делото не са представени доказателства относно затрудненото материално положение на частния обвинител, каквито биха били справки,

трудови договори, декларация за имуществено състояние на пострадалия и други удостоверяващи документи. В допълнение се сочи, че от показанията на частния обвинител по делото е установено, че същият работи на трудов договор и съответно получава трудово възнаграждение, както и че извършва търговска дейност по отглеждане и продаване на кучета. Поставя се акцент върху обстоятелството, че в договорите за правна помощ не са посочени договорени суми. В отговора е посочено, че при условията на евентуалност в случай, че съдът уважи искането на повереника, прави възражение за прекомерност на претендирания размер на адвокатското възнаграждение на основание чл.38, ал.2, вр.ал.1, т.2 от Закона за адвокатурата вр.чл.13, ал.1, т.2 и ал.3 от Наредба №1/2004 г и моли за редуциране на претендирания размер от 2 400лв на 1 500лв.

Настоящата частна жалба е подадена от лице, което има право на такава съгласно чл. 306, ал. 3, предл.2 вр. чл. 341, ал. 2 от НПК и в предвидения за това преклузивен седмодневен срок по чл. 342, ал. 1, предл.2 от НПК, поради което тя е допустима.

След като обсъди материалите, съдържащи се в приложеното наказателно производство, прецени доводите на частния жалбоподател, взе предвид отговора на защитника на подс.А., въззивният съд направи следните констатации:

Досъдебно производство №/2023 г. по описа на Военно-окръжна прокуратура –П. е било започнато на 25.10.2023 г. за престъпление по чл.343, ал.1 от НК. В хода на производството на обв.А. е повдигнато обвинение за престъпления по чл.343, ал.1, по чл.339, ал.1 и по чл.278, ал.6 от НК.

По повод внесен от ВОП-П. срещу подс.А. обвинителен акт за престъпления по чл. 343, ал. 1, б. „б.“, предл.второ, вр. чл. 342, ал. 1 от НК, по чл.339, ал.1, предл.второ вр.чл.26, ал.1 от НК и по чл.278, ал.6, предл. Трето от НК е било образувано НОХД № 96/2024 г. по описа на Военен съд-П.. Пред съдебната първа инстанция е представен договор за правна помощ и съдействие от 08.08.2024 г. със страни пострадалия Г. Г. и адвокатско дружество „.....“ и предмет-осъществяване на процесуално представителство по НОХД № 96/2024 г по описа на Военен съд-П.. В договора е посочено, че представителството ще се осъществи безплатно, както и че адвокатският хонорар не е заплатен от клиента на адвокатското дружество, поради затруднено материално положение на пострадалото лице, по смисъла на чл.38, ал.1, т.2 от ЗАдв.

В разпоредително заседание пострадалият е бил конституиран като частен обвинител. В съдебната фаза на производството същият е бил представляван от преупълномощения от адвокатското дружество „.....“ повереник-адв.К.. Като причина за неявяването на частния обвинител в съдебно заседание, проведено на 17.09.2024 г., е представено уведомление от управителя на община Х., от което е видно, че частният обвинител Г. е служител в посочената институция и за посочената по-горе дата е бил

служебно ангажиран във връзка с превоз на деца със специални потребности от домовете им до специализираната социална услуга и обратно. В с.з., проведено на 22.1.2024 г., частният обвинител е потвърдил, че работи.

В хода на съдебните прения адв. К. като повереник на частния обвинител, е претендирал за присъждане на адвокатско възнаграждение в негова полза в размер на 2 400лв.

С присъда №1 от 07.02.2025 г. по НОХД № 69/2024 г. Военен съд-П. е признал подс. А. за виновен в извършване на престъпление по чл. 343, ал.1, б. „б. ", предл.второ вр. чл. 342, ал. 1 от НК, освободил го от наказателна отговорност на основание чл.78а от НК и му е наложил административно наказание глоба в размер на две хиляди лева. Присъдил в полза на бюджета на съдебната власт по сметка на ВОС, както и по сметка на РС „.....“ и ВОП-П. направените по делото разноски.

С постановената присъда съдът не се произнесъл по искането на адв. К. за присъждане в полза на адвокатското дружество,.....“ адвокатски хонорар за осъществената от него безплатна правна помощ на частния обвинител. С атакуваното определение съдът е оставил без уважение искането като в мотивите към него е отразено, че не са налице данни, обосноваващи необходимост от адвокатска защита при условията на чл. 38, ал. 2 от ЗА и поради това не се уважава направеното искане за адвокатско възнаграждение.

Въз основа на горните фактически констатации въззивният съд направи следните правни изводи:

Настоящата частна жалба на повереника на частния обвинител е основателна и като такава следва да се уважи.

За да остави без уважение искането на повереника на частния обвинител първостепенният съд е съобразил неоспоримия факт, че по делото не са представени доказателства във връзка със затруднено материално положение на частния обвинител и че същият работи /видно от уведомление от управителя на община Х..

Въззивният съд формира извод за основателност на частната жалба, съобразявайки нормата на чл.36, ал.1 от Закона за адвокатурата, съобразно която адвокатът има право да получи възнаграждение за своя труд. Възможността той да стори това безплатно е уредено в чл. 38 от същия закон. Съгласно цитираната разпоредба адвокатът има право на адвокатско възнаграждение за оказваната от него безплатна правна помощ и съдействие в случаите по чл. 38, ал. 1, т. 1-3 от ЗА, когато насрещната страна е осъдена за разноски, като съдът е този, който в този случай определя възнаграждението в размер не по-нисък от предвидения в Наредбата по чл. 36, ал. 2 от ЗА и осъжда другата страна да го заплати. Следователно, за да възникне правото на адвоката на възнаграждение в хипотезата на безплатна правна помощ и съдействие, предпоставките са две: 1) да е оказана безплатна адвокатска помощ на някое от лицата, посочени в т. 1 до т. 3 на ал. 1 и 2) в съответното производство насрещната страна да е била осъдена за разноски. В чл. 38, ал. 1

от ЗА са предвидени три хипотези, при които адвокатът може да оказва безплатно адвокатска помощ и съдействие, а именно: 1. лица, които имат право на издръжка; 2. материално затруднени лица и 3. роднини, близки или на друг юрист. Действително, за да е валидно отправено искането за присъждане на разноски, е достатъчно в договора за правна защита и съдействие да е посочено, че упълномощения адвокат, оказва безплатна правна помощ на някое от лицата посочени в т. 1-3 на чл. 38, ал.1 от ЗА, което в случая е сторено. В хипотезите на защита по чл. 38 от ЗА, адвокатът се съгласява да окаже безплатно възложената му работа на свой риск, тъй като само в случай на позитивен за упълномощителя резултат от воденото производство, той има право да претендира за това възнаграждение от противната страна. Тъй като страните в това правоотношение имат свободата да уговорят всички негови елементи, единствено на адвоката е дадено правото да прецени дали е налице някоя от предвидените в посочената разпоредба три хипотези, при които може да предостави безплатно правна помощ, тъй като той носи както задълженията и риска по договора, така и правото да получи впоследствие възнаграждение от другата страна.

Налице е и формирана практика на ВКС, съгласно която за съда не съществува задължение да извършва проверка дали посоченото основание за оказване на безплатна адвокатска помощ действително е налице, тъй като право на адвоката е да прецени дали да окаже безплатна помощ по отношение на лицата по чл. 38, ал. 1, т. 1-3 от ЗА, за което на основание чл. 38, ал. 2 от ЗА се дължи възнаграждение само при благоприятен изход на делото по отношение на представлявания. При наличие на договор, с който е уговорено осъществяване на процесуално представителство при условията на чл. 38, ал. 2 от ЗА и конкретизиране на основанията за нейното предоставяне, възражението в отговора на частната жалба, че няма доказателства представляваното лице да е материално затруднено не обосновава извод за неоснователност на искането за присъждане на адвокатско възнаграждение. /В този смисъл:определение № 395 от 09.07.2018 г. по ч. т. д. № 1314/2018 г., II т. о., определение № 682 от 18.10.2012 г. по ч. гр. д. № 598/2012 г., III г. о., определение № 257 от 09.05.2018 г. по ч. т. д. № 226/2018 г., II т. о., определение № 417 от 17.10.2018 г. по ч. т. д. № 2238/2018 г., I т. о., определение № 665 от 05.12.2018 г. по ч. т. д. № 2467/2018 г., II т. о. всички по описа на ВКС, определение № 9900 от 24.09.2024 г. по адм.д. № 8625/2024 г., II отд. на ВАС, определение № 4385 от 10.04.2024 г. по адм.д. № 1823/2024 г., VI отд. на ВАС определение № 30 от 18.02.2025 г. по ч.н.д. № 49/2025 г.на Апелативен съд – В., определение № 155 от 17.04.2024 г. по ч.н.д. № 181/2024 г. на Апелативен съд – П./.

При оценяване на положения труд на повереника при условията на чл. 38, ал. 2 от ЗА, следва да се вземе предвид вида, фактическата и правна сложност на делото, извършените от процесуалния представител правни действия по него, продължителността на производството, фазата, на която то е приключило, които позволяват да се прецени по-точно и обективно какъв

обем, интензитет и продължителност на защитата е била осъществена от представителя, за да се предвиди адекватно и справедливо заплащане за нея.

В конкретния случай противната на частните обвинители страна - подс. А. е признат за виновен в извършване на вмененото му престъпление и е осъден да заплати по сметка на РС „.....“-П., ВОП-П. и ВОС-П. направените по делото разноски. Производството се е развило пред една инстанция. Проведените редовни заседания са седем и повереникът е участвал активно в тях. Подс. А. е бил признат за виновен в извършване на престъпление по чл. 343, ал. 1 б. „б“ предл. второ вр. чл. 342, ал. 1 от НК и съгласно разпоредбата на чл. 189, ал. 3 НПК в негова тежест са направените по делото разноски, включително от частния обвинител в процеса. Съобразно тарифите, предвидени в Наредба №1 от 09.07.2004 г. за възнаграждения за адвокатска работа (загл. изм. - ДВ, бр. 14 от 2025 г.) на Висшия адвокатски съвет, чл. 13, ал. 1 т. 2 за защита на частни обвинители по наказателно дело от общ характер с повдигнато обвинение за престъпление, наказуемо с лишаване от свобода до три години или пробация / към момента на извършване на деянието / дължимото възнаграждение на адвокатското дружество е в размер на 1 000 лв.

По изложените съображения настоящата инстанция прие, че определението на Военен съд-П. следва да се отмени и вместо него да постанови ново, с което да бъде уважена частната жалба на повереника на частния обвинител.

Воден от горното Военно-апелативният съд

ОПРЕДЕЛИ:

ОТМЕНЯ Определение № 12 от 13.05.2025 г. по НОХД № 96/2024 г. на Военен съд-П. като вместо това ПОСТАНОВЯВА

ОСЪЖДА Д. А. А. ЕГН ***** с настоящ адрес гр.Х., ул. „.....“ №, вх..., ет..., ап.... да заплати на Адвокатско дружество „.....“ БУЛСТАТ със седалище и адрес на управление гр.С., р-н „.....“, ул. „.....“ №, ет..., офис..., представлявано от адв.К.К.Г. сумата 1 000 /хиляда/ лева, представляващо адвокатско възнаграждение за процесуално представителство по НОХД № 76/2024 г по описа на Военен съд-П. на основание чл.38, ал.2, вр.ал.1, т.2 от Закона за адвокатурата.

Определението е окончателно.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____